

DAGSINS MEINING

Ongantið fyrr hevur samfelagið riggað so illa

Útreiðslurnar til almenna umsiting eru øktar alt ov nógv seinastu árin, hóast formaður Tjóðveldisflokksins roynir at avnoka hetta. Hvat hevur so borgarin fingið afturfyri?

Ongantið fyrr hevur samfelagið riggað so illa sum nú. Vit hava verkfall og arbeiðsmarknaðarósemlur so at siga hvørt ár, har tað fyrr plagdi at verða ár imillum. Hvør hevur ábyrgdina av hesum?

Ein samgonga, ið útskrivar eykarokningar til skatt-gjaldarand uppá ein ósolidariskan máta, kann ikki frásiga sær alla ábyrgd, tá verkfall er. Fimmhundrað krónur eyka í sjónvarpsgjaldi vóru útskrivaðar herfyri uttan nakra politiska viðgerð. Hjá teimum lægst løntu og pensionist-um eru fimmhundrað krónur nógvir pengar. Um verkafólkið fær fimm krónur meir um tíman, so merkir hetta, at tey skulu arbeiða eini 150 - 200 tímar, bert fyri at verða ajour, hvat sjonvarpi viðvíkur, og tá hava vit als ikki tosað um vanliga inflátión, ferðaseðlar, mjólk o.s.fr. Vil samgongan gera nakað munagott fyri meiniga føroyingin, so kundi hon lækkað sjónvarpsgjaldið aftur.

Figgjarmálaráðið hevur ábyrgd av almenna arbeiðs-marknaðinum. Viðvíkjandi Figgjarmálaráðnum og Lónar-deildini, kunnu vit bert staðfesta, at vit ongantið fyrr hava havt so nógv verkfóll á almenna arbeiðsmarknaðinum uppá so stutta tíð, sum seinastu árin. Mál, ið áttu at verið avgreidd við vinstru hond, sleppa at liggja og veksa, til tey gerast stórar óloysiligar konfliktir, sum eitt nú við Maskinmeistarafelagnum. Her er ov illa arbeitt hjá tí almenna, og avleiðingar eiga at takast. Vit hava eisini sæð, at landið ferð aftaná ferð tapir rættarmál ella noyðist at gera semju við fakfeløg og einstaklingar eftir brólarar í starvsfólkamálum. Aftur her eigur hetta at fáa avleiðingar fyri onkran, og tað er í hesum sambandi púra burturvið, at Løgmaður leggur starvsfólkamál til Figgjarmálaráðið, ið uppá ongan máta hevur skarað framúr í umsiting av starvsfólkamálum.

Viðvíkjandi privata arbeiðsmarknaðinum, hevur tað politiskt verið reypað alt ov nógv um, hvussu væl tað stóð til í landinum í samband við alt ov stóra blokkniður-skurðin, og tað kann tí ikki koma óvart á nakran, at krøv-ini frá fakfeløgum gerast ov høg, og so slett ikki, tá hugsað verður um lækkandi og dýrkandi almenna tænastustøðið. Fakfeløginu hava sjálvsagt eina stóra ábyrgd, tá verkfall er, men tað er ov biligt at geva teimum alla skyldina. Fakfeløginu eru ikki upfunnin undir sitandi samgongu, men hava verið aktiv í mong harrans ár, og tað sama ger seg galdandi við arbeiðsgevarnum. Tí er tað nógv ið bendir á, at ein stórur partur av trupulleikanum við illa fungerandi føroyska samfelagnum skal finnast aðrastaðni.

Formaður Tjóðveldisflokksins eigur at gevast við "vit eru syndabukkar" retorikkinum og heldur byrja at fíast við realpolitikk. Hesin hevur nú í fimm á verið yvirlatin til Fólkaflokkin, meðan reyp og klandur hevur eyðkent Tjóðveldisflokksins lut í samgonguni. Úrslitið er, at føroyska samfelagið er ringast fungerandi samfelag í Europa við verkfalsmeti. Hetta hevur evsti politiski myndugleiki ábyrgd av, tí skattgjaldarin hevur krav uppá eitt samfelag, har vaktarskipini sigla, og arbeiðsmarkn-aðurin fungerar.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin	
Stovnaður: 1927	
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller	
jan@sosialurin.fo	
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov	
eirikur@sosialurin.fo	
Figgjarleiðari: Jákup Mørk	
jakup@sosialurin.fo	
Marknaðardeild: lýsing@sosialurin.fo	
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo	
Finnbjörg Nattestad	
finnbjorg@sosialurin.fo	
Durita Símonsen durita@sosialurin.fo	

Sosialurin í Norðoyggjum:	
Postmoga 231	
Nósoyar Pálsgeta 1, 700 Klaksvík	
tel. 458686 fax 458687	
e-post: klaksvik@sosialurin.fo	
Sosialurin í Suðuroy:	
tel. 375364 fax 375464	
tel. 220727	
e-post: aki@sosialurin.fo	
Sosialurin í Eysturoy:	
Postmoga 143, Saltangará	
tel. 447820 fax 449520	
e-post: dagfinn@sosialurin.fo	
Sosialurin í Vágum:	
360 Sandavágur	
tel. 333820, 220507 fax 333720	
e-post: edvard@sosialurin.fo	
e-post: vagar@sosialurin.fo	

Uppseting/prent:	
Uppseting: Hestprent	
Prent: Prentmiðstöðin	
Útgevni:	
Sp/Í Sosialurin	
Avgreiðsla:	
Mán.-frí. 8-16	
Argjavegur 26,	
Tel. 311820, Fax 314720	
Postadressa:	
Postboks 76, 110 Tórshavn	
E-mail:	
post@sosialurin.fo	
lysing@sosialurin.fo	
lysingartorg@sosialurin.fo	
varp@sosialurin.fo	
Blaðið verður prentað	
mánadag-friggjadag klokkan 14 ⁰⁰	
Innsent tilfar	
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðiðleisl-an ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.	

VIÐMERKINGAR

Býráðsfundur í skundi

Elin Lindenskov
býráðslimur í Havn

Afturkomin av seturskúla í Noreg frætti eg, at Tórs-havnar býráð hevur havt fund meðan eg var burtur-stødd. Fleiri fólk hava brikslað mær, at útvarpið hevur borið tey tíðindi, at »Elin Lindenskov ikki møtti á fundi«.

Tað er rætt, at eg ikki

møtti á eykabýráðsfundi tann 13. mai – og at eg ikki

hevði sent boð eftir vara-kvinnu míni, Rigmor Dam. Men orsökín er einföld: Borgarstjórin hevur um teldupost kallað inn til eykabýráðsfund sama fyrrapart – hin 13. mai.

Av tí at býráðsfundur ikki skuldi verið aftur fyrr enn hóskvøldið 22. mai, fór eg avstað í góðari trúgv – so sum eg eisini hevði boðað býráðnum frá.

Eykabýráðsfundurin 13.

mai samtykti at broyta byggisamtyktina fyri økið við Vallalið, har heimið fyri minnisveik verður bygt.

Eg harmist almikið um ta gongd, hetta málið hevur fingið, tí um tað er nakað mál, ið hevur tørv á eini skjótari og virðiligari loysn, so er tað eitt mál, sum hetta.

Nú er tað prógvað: Semingsstovnurin leggur ráð saman við Arbeiðsgevarafelagnum

Hogni Høgnesen, semingsmaður og Suni Schwartz Jacobsen, vara-semingsmaður boðsendu næstformanninum í Føroya Arbeiðsgevarafelag Kristoffur Laksá, at leggja ráð saman um, hvussu fakfeløginu skuldu tvingast at gera semju

Í nátt kl. 01.20 góðtøku Arbeiðsgevarafeløginu 2. semingsuppskot frá semingsstovninum.

Frammanundan høvdu fakfeløginu havnað hesum uppskoti.

Klokkan 01.30 boðsendi semingsstovnurin umboð fyri fakfeløgni, og ørindini vóru at fáa fakfeløginu at umhuga semingsuppskot-ið enn einaferð.

Løtu seinni boðaðu fak-feløginu yvir fartelesonina semingsmanninum Høgna Høgnesen frá, at feløginu stóðu fast og vildu ikki góðtaka semingsuppskotið, sum tey metta geva eina alt ov litla lónarhækking.

Boðini frá semingsmann-inum vóru, at nú fór sem-ingsstovnurin at umhuga um teir skuldu gevast við semingsroyndum sínum

ella um semingsuppskotið skuldi sendast út til urat-kvøðugreiðslu.

Frammanundan høvdu semingsmenninir fingið boð um, at fakfeløginu frá limum sínum høvdu fingið heimild at góðtaka ella vraka eitt møgult seg-ingsuppskot, og at feløginu tí ikki kundu góðtaka, at semingsstovnurin sendi eitt

møgult segingsuppskot út til uratkvøðugreiðslu. Feløginu hava eisini vist á, at reglurnar um urat-kvøðu er ódemokratiskar, tí teir persónar, sum ikki luttaka í atkvøðugreiðsluni verða roknaðir fyri at hava atkvøtt fyri uppskotinum.

Hetta vita arbeiðsgevarnir, og tí eru teir so alltráir eftir at fáa semingsstovnin at senda semingsuppskotið út til ur-atkvøðugreiðslu.

Løtu seinni sendu sem-ingsmenninir boð eftir næstformanninum í Føroya Arbeiðsgevarafelag, Krist-offur Laksá, hóast Arbeiðs-gevarafeløginu longu høvdu góðtikið semingsuppskot-ið.

Hálvan tíma seinni, ringir semingsmaðurin Hogni Høgnesen til umboð fyri fakfeløginu, og sigur at

semingsstovnurin nú hevði umhugað um semings-uppskotið skuldi sendast út til uratkvøðu, men at sem-ingsmaðurin skuldi um-huga hetta nærri, og tí steðgaðu teir semings-royndunum.

Júst í somu løtu, sum semingsmaðurin ringdi til umboð fyri fakfeløginu sóu fleiri umboð fyri feløginu, at Kristoffur Laksá smeyg sær út frá semings-stovnin-um og fór inn í kamaríð við siðuna av (!), har arbeiðs-gevararnir hildu til.

Tá arbeiðsgevarafeløginu longdu høvdu góðtikið semingsuppskotið og sem-ingsmenninir sjálvir sögdu, at teir nú skulu umrøða móguleikan fyri at senda semingsuppskotið út til uratkvøðugreiðslu millum limirnar hjá fakfeløgnum, so er greitt at **Hogni Høgnesen og Suni Schwartz Jacobsen tilvit-að hava latið næstfor-mannin í Føroya Arbeiðs-gevarafelagi verð við í innanhýsis viðgerðini í semingsstovninum, um hvørt semingsupp-skotið skuldi sendast út til ur-atkvøðugreiðslu.**

Tað er tí ikki semings-

Føroya Arbeiðarafelag
Havnar
Arbeiðsmannafelag
Havnar
Arbeiðskvinufelag
Klaksvíkar
Arbeiðsmannafelag
Klaksvíkar
Arbeiðskvinnufelag

Viðmerking frá Javnaðarflokkinum:

Arbeiðsmarknaður í vanda

Landsstýrið eitrar arbeiðsmarknaðarskipan ina við at undirgrava gjørðar avtalur og við partískari upplægging.

Sáttmáloysið hjá arbeið-arafeløgnum, politiskt ógyldaði sáttmálin millum Maskinmeistarafelagið og SEV og stríðið millum Fiskimálaráðið og Maskin-meistarafelagið. Hetta eru alt ósemlur, sum landsstýr-ið eigur eina høvudsábyrgd av.

Ørindarenning

Ongin kann longur ívast í endamálinum við ógvus-ligu fráboðanini hjá Karst-en Hansen, landsstýris-manni fyri Tjóðveldis-flokkin, at hann fór at ógylda tann sáttmála, sum Maskinmeistarafelagið og SEV høvdu undirskrivað og brúkt. Hetta var ein – helst bíløg – upplægging fyri at stuðla arbeiðsgevarasiðuni í samráðingunum á privata arbeiðsmarknaðinum.

At landsstýrismaðurin sær harðliga ímóti tí ágangi imóti føroysku fakfelags-rørsluni, sum landsstýrið og arbeiðsgevarafelag í hesum døgum sýna. Tey, sum nú stríðast fyri at fáa lut í vøkstrinum eru tey somu, sum bóru tungstu byrðarnar, tá kreppan leik-aði, og tey eiga betri uppi-borið enn tá niðurgering, sum vit nú eru vitni til.

Tænastumannaskipan undirgrivin

Fyri 2 árum síðan eftirlík-aði Maskinmeistarafelagið landsstýrinum og gjørdi ein sáttmála, har maskinmeist-ararnir á vaktarskipunum gjørdust tænastumenn. At hetta hevur verið ein ál-y-arslig avgerð, kann ongin

Eri errin av politikki Tjóðveldisflokksins til frama fyri verkafólkið

Hogni Hoydal

Dimmalætting, Sosialurin, javnaðarflokkurin og sam-bandsflokkurin og mong lesarabrev gera Karsten Hansen og Tjóðveldisflokk-in til syndabukk fyri eitt verkfall á privata arbeiðs-marknaðinum. Og øll arbeið-arafeløginu hava gjørt tað við stórum lýsingum í bløðun-um.

Eg haldi tað vera undir alt lágmark og sera ábyrgdar-leyst at leggja eftir Karsten Hansen og Tjóðveldis-flokk-inum. Har eru ongar grund-gevingar. Bert pástandir og róp, sum onki hald hava í veruleikanum.

Men hetta tykist eftir-hondini so vanligt í Føroy-um. At tey, sum standa við sína ábyrgd, fáa skulurnar. Meðan tey, sum altið skúgva ábyrgdina frá sær, sleppa undan at standa til svars og grundgeva fyri sínum gerð-um.

Við hava rætt og slætt hækkað tær almennu út-reiðslurnar til tey økir, ið skapa betri kor og betri framtíð hjá øllum landinum - til alt tað sum varð niður-pent, tá Jóannes Eidesgaard sat í samgongu og brúkti allan blokkstuðulin. Nú gera vit tað við at byggja á okkara egnu framleiðslu og ikki dankan blokkstuðul. Og vit brúka framgeving minni enn vit tjena.

Endurtak eina lygn nóg ofta

Seinasta royndin hjá Jó-annesi Eidesgaard at spæla verkafólkavavinur og sláa partapolitiskt platt uppá nakað so álvarsligt sum eitt verkfall og korini hjá ar-beiðarafóldini, ber prisin. Soleiðis tosa og skriva bert fólk uttan ábyrgd. Sum halda, at verkafólk gloyma skjótt og ikki duga at hugsa sjálvi.

Jóannes Eidesgaard tosar tildømsin aftur ósatt um hækkaðar útreiðslur hjá tí almenna, hóast hann veit betur. Ja, teir pengarnir eru

Karsten og Tjóðveldis-flokkurin gera sína skyldu Karsten Hansen hevur, áðrenn sáttmálin varð und-irskrivaður millum SEV og Maskinmeistarafelagið boðað SEV frá síni staðu. Hann hevur ábyrgd og skyldu sum landsstýrismaður at gera hetta.

At SEV kortini hevur undirskrivað sáttmálan, er teirra ábyrgd. SEV er ikki ein privat arbeiðsgevari, men veit, at tað skal góð-kennast av landsstýrismann-inum.

Hetta svarar til, at ein fak-felagsleiðari skrivaði undir sáttmála við tí fyri-varni, at limirnir skuldu góðkenna hann á uratkvøðu. Fall upp-skotið - ja, so hevði tú ikki kunnað lastað limunum tað.

Serliga ikki, um teir framm-anundan høvdu boðað frá, at teir fóru at vraka sáttmálan. Tí er tað als ikki at leggja seg út í partarnar á arbeiðs-marknaðinum, tá Karsten Hansen hevur staðið við sína ábyrgd. Hann er ein partur í málinum, og hevur tikið við síni ábyrgd.

Sjálvandi vil og skal Karsten Hansen ikki góð-kenna ein slíkan sáttmála. Hann skal seinni í heyst skal samráðast við øll fakfeløginu á almenna arbeiðsmarknað-inum, og vit hava als ikki ráð til slíkar lónarhækkingar í løtuni hjá tí almenna.

Og vil nakar í fullum álvara vera við, at um Karst-en Hansen bara hevði góð-kent ein sáttmála hjá SEV, so var onki verkfall á privata arbeiðsmarknaðinum og alt var gott?

ivast í. Tá eitt fakfelag letur limir sínar gerast tænastu-menn, letur tað samstundis frá sær sitt evsta vápn – verkfalsrættin. Tænastu-menn hava ikki móguleika at seta tiltøk í verk fyri at betra um síni kor. Tí liggur eisini ómetaliga stór ábyrgd á landsstýrinum at virða broyttu støðuna og ikki misbrúka, at fakfelag ikki hevur sama móguleika at seta tiltøk í verk.

Men landsstýrið gjørdi júst tað, tað ikki átti. Í árávis drálaði landsstýrið at fáa eftirlonarviðurskiptini hjá maskinmeistarunum á vaktarskipunum í rættlag. Hóast júst eftirlonarviður-skiftini eru ein hin mest týðandi tåttur í tænastu-mannaskipanini. So langt dróg landsstýrið málið út, at maskinmeistararnir hjá SEV longu hava fingið løn eftir.

Henda upplægging kom eftir at Føroya Arbeiðsge-varafelag hevði mótmælt, at SEV hevði undirskrivað sáttmálan. At landsstýris-maðurin nú við harraboð-um trýstir SEV at taka sátt-málan aftur, ger samráðing-arrættin til eina hvørvisjón.

Tann samráðing, sum fer

bumba undir allari tænastu-mannaskipanina. Grund-leggiandi spælireglurnar eru brotnar. Avleiðingin verður ein forpestaður ar-beiðsmarknaður, har ongin veit, hvar vit flóta. Og tað kann so ikki verða til gagns fyri nakran.

Samráðingarrætturin ein hvørvisjón

Triðja sáttmálagølan er trætán um sáttmálan mill-um SEV og Maskinmeist-arafelagið. Alt meýan landsstýrið heldur uppá, at støða tess er, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum skulu samráðast sjálvir, gera tey í verk tað óvutiga. Fyri at renna ørindi fyri arbeiðs-gevararnar í øðrum samráð-ingum, siga tey seg vilja ógylda sáttmálan, sum er undirskrivaður, og sum maskinmeistararnir hjá SEV longu hava fingið løn eftir.

Henda upplægging kom eftir at Føroya Arbeiðsge-varafelag hevði mótmælt, at SEV hevði undirskrivað sáttmálan. At landsstýris-maðurin nú við harraboð-um trýstir SEV at taka sátt-málan aftur, ger samráðing-arrættin til eina hvørvisjón.

Tann samráðing, sum fer

Starvsnevð Føroya Javnaðarfloks

Tjóðveldisflokkurin hevur ábyrgd.

Stoltur politikk
Tjóðveldisflokksins

Eg eri stoltur av tí góða, Tjóðveldisflokkurin hevur framt í verki. Eisini av tí skattalætta, har vit hava barst og fingið undirtøku fyri, at júst verkamannaløn skuldi fáa størsta og veruliga ágóðan.

Og eg kann lova, at Tjóð-veldisflokkurin eisini vil standa við ábyrgdini av teimum óþopuluru tingun-um, vit sjálvandi hava gjørt og fara at gera frameftir.

Eri visur í, at tað einasta sum í longdini gagnar verka-mannafóldini og øllum samfelagnum er ein politikk-ur, har øll taka ábyrgd her í landinum, og ikki renna und-an henni og royna at geva øðrum skyldina av sínum egnu avgerðum.

Eg leggi onki í, at tað eftir øllum at døma er vorðið kostnaðarlest y hjá øllum at spilla Tjóðveldisflokkin út alment, uttan at hava nakra grundgeving ella nakað ítøkiligt at visa á.

Um so bløðini fyllast við lýsingum, har Tjóðveldis-flokkurin verður spiltur út, so fer Tjóðveldisflokkurin at standa við sína høgsjón og at fremja hana í verki - verka-fólkinum og øllum samfe-lagnum at frama.

Eg undirst bert á, at peng-ar hjá fakfelagslimum skulu brúkast til at gjalda bløðum fyri ógrundað politisk álöp.